

Datum
2017-10-30

Etableringskoordinator
Viktoria Hansson
0410-73 30 80, 0708-81 76 86
viktoriam.hansson@trelleborg.se

Arbetsmarknadsnämnden

Konsekvenser av utbildningsplikt för nyanlända

Förslag till beslut

Arbetsmarknadsnämnden beslutar att godkänna redovisningen och ger förvaltningen i uppdrag att inarbeta förändringarna i verksamheten inför 2018. Nämnden beslutar vidare att översända detta beslut till bildningsnämnden och arbetsförmedlingen.

Bakgrund

Från och med den 1 januari 2018 skärper regeringen kraven på alla arbetslösa som bedöms vara i behov av utbildning att söka och ta del av utbildning som ges inom arbetsmarknadspolitiken. Regeringen inför samtidigt en utbildningsplikt för nyanlända. Utbildningsplikten innebär att alla nyanlända som tar del av arbetsförmedlingens etableringsinsatser, och som bedöms vara i behov av utbildning för att kunna komma i arbete, kan anvisas att söka och ta del av utbildning, annars kan ersättningen enligt den nya lagstiftningen komma att dras in. I huvudsak ska de ta del av utbildningsinsatser i form av sfi, samhällsorientering och vuxenutbildning.

En nyanländ som har kort utbildning och som därför inte bedöms kunna komma i arbete under sin tid i arbetsförmedlingens etableringsprogram ska i huvudsak ägna sig åt utbildning. Om en nyanländ däremot bedöms ha förutsättningar för att kunna etablera sig på arbetsmarknaden ska insatser sättas in för att matcha individen till arbete, på samma sätt som tidigare.

Detta gäller all utbildning som kan bedrivas inom ramen för ett arbetsmarknadspolitiskt program med aktivitetsstöd, utvecklingsersättning eller etableringsersättning.

Hur många som berörs beror på vilken bedömning Arbetsförmedlingen gör utifrån sin kartläggning av varje individs behov av insatser. Utbildningsplikten kommer att gälla alla nyanlända som går in i det etableringsprogram som börjar gälla den 1 januari 2018 och som av arbetsförmedlingen bedöms vara i behov av utbildning.

Genom utbildningsplikten menar regeringen att individens ansvar tydliggörs för att inom ramen för etableringen skaffa sig de kunskaper som krävs för att kunna matchas mot arbete eller tillgodogöra sig arbetsmarknadspolitiska insatser alternativt delta i fortsatta studier.

Regeringen anser att kommunerna bör tillföras medel för att bättre kunna möta utbildningsbehovet bland nyanlända och avser därför att 2018 höja schablonersättningen till kommunerna för mottagandet av nyanlända.

Förändringarna preciseras i förordning (2017:820) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

Bild: Regeringskansliet

Möjliga följder och konsekvenser

Nyanlända som har kort utbildning och som av arbetsförmedlingen inte bedöms kunna komma i arbete under sin tid i arbetsförmedlingens etableringsprogram, kan anvisas till utbildning. Detta kan påverka arbetsmarknadsförvaltningen i allra högsta grad.

Bland annat ställer det högre krav på samverkan och kommunikation med både bildningsförvaltningen och arbetsförmedlingen för att skapa samsyn för när/om det är aktuellt med utbildning framför andra arbetsmarknadsinsatser. Regeringen har tydligt gått ut med att alla som kan jobba ska jobba. Alla nyanlända ska i normalfallet ta del av sfi, arbetsmarknads- och samhällsorientering och andra insatser för att kunna etablera sig på arbetsmarknaden. Om en person har tidigare arbetslivserfarenhet och bedöms kunna matchas till ett arbete så är det detta som ska vara fokus. Utbildningsplikten gäller de personer som bedöms behöva utbildning för att kunna matchas till arbete.

En viktig utgångspunkt för att tillämpningen av regelverket ska fungera är att det alltid behöver göras en individuell arbetsmarknadspolitisk bedömning om utbildning är mest ändamålsenligt för individens etablering. Dessutom måste också mottagningskapaciteten inom vuxenutbildningen innan arbetsförmedlingens anvisning säkerställas. Införandet av utbildningsplikten kräver förberedelse och dialog gällande detta med arbetsförmedlingen lokalt.

Tillförs dessutom mer medel för att bättre kunna möta förändringarna behövs det föras en intern dialog kring detta när/om det väl sker.

Detta skulle kunna innebära dels att arbetsförmedlingen anvisar fler nyanlända till utbildning, men det skulle även kunna innebära att arbetsmarknadsförvaltningen behöver satsa mer på arbetsmarknadsinsatser för fler matchningar till arbetsmarknaden.

Med förändringen blir det ännu viktigare att arbeta för en synkronisering av insatserna och för en samsyn i planeringen mot arbete så att alla involverade parter drar åt samma håll och arbetar tillsammans för individens snabbaste och mest hållbara väg till självförsörjning.

Rune Brandt
Tf förvaltningschef

Viktoria Hansson
Etableringskoordinator